

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра психології розвитку

Силабус навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Німецька мова і література, англійська мова»

Спеціальність
035 Філологія

Спеціалізація
035.043 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – німецька

Галузь знань
03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ - 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психологія особистості
Викладач (-і)	Литвин-Кіндратюк Світлана Данилівна
Контактний телефон викладача	0673424708
E-mail викладача	svitlana.lytvyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Понеділо 15:30, ауд. 504
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс «Психологія особистості» має на меті сприяти розумінню студентами закономірностей розвитку сучасної особистості в онтогенетичному, соціокультурному та етнокультурному контекстах, підвищити комунікативну та міжособистісну компетентність і загальну мовну культуру майбутніх фахівців, спонукати студентів до наукових досліджень у галузі психології особистості в світі, що стрімко змінюється. Основним завданням курсу є опис структури особистості та її розвитку в контекстах міжособистісної та міжкультурної комунікації в теоретичному та прикладному аспектах.</p> <p>Зміст дисципліни охоплює основні концепції і теорії персонології та її розвитку, зокрема в контексті ідей німецької психологічної школи, специфіку фахової термінології, аналіз сучасних поглядів на дискусійні проблеми (критерії виокремлення основних життєвих періодів, критерії особистісної зрілості, ресурси соціального та освітнього середовища для зміцнення життєстійкості особистості). Зазначений курс спрямовано на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через пошук, читання і реферування наукової літератури на теренах персонології.</p> <p>Методи навчання: інтерактивна лекція, дискусії, групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота.</p> <p>Методи контролю: індивідуальне опитування, тестування, письмова робота.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна має на <u>меті</u> забезпечити студентів знаннями теорії психології особистості, необхідним мінімумом психологічної термінології для подальшого викладання німецької мови і проведення наукових досліджень.</p> <p>Основні <u>цілі</u> навчальної дисципліни: аналізувати основні наукові досягнення досліджень в галузі психології особистості, застосовувати їх під час опрацювання психологічних проблем в діловому та педагогічному спілкуванні; систематизувати матеріал про функціонування та розвиток особистості в умовах соціального світу, що стрімко змінюється й переживає стрес війни; самостійно опрацьовувати й аналізувати наукову інформацію з психологічних досліджень особистості та знаходити в ній елементи, необхідні для впровадження у подальшу викладацьку практику.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Інтегральна компетентність</u>: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується</p>	

комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК 6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності

ФК 2 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК12 Здатність до організації ділової комунікації

ФК 14. Розуміння основних цілей і завдань освітнього процесу, здатність добирати та використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання іноземних мов

5. Програмні результати навчання

2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
семінарські заняття	10

самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
3	035 Філологія	2	В
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		Кількість годин	
		лекції	заняття сам. роб.
Тема 1. Предмет психології особистості, її актуальні завдання в контексті положень концепції суспільства сталого розвитку та суспільства ризику. Місце психології особистості і в системі наук та психологічних галузей. Історичні віхи розвитку психології особистості, знані вчені, їх здобутки, основні персонологічні теорії, вклад німецької психологічної школи		2	1 5
Тема 2. Методологія та методи психології особистості. Актуальні проблеми персонології в добу глобалізації та соціокультурних трансформацій. Основні парадигми психології, її методологічні принципи, класифікація методів дослідження.: кількісні та якісні методи; лонгітюд, психодіагностика та методи психокорекції.		2	1 10
Тема 3. Теоретичні засади вивчення особистості. Генеза поглядів нас сутність особистості в психології, основні теорії особистості. Структура особистості, основні компоненти та складові. Контитуційно-антропометричний підхід до особистості (концепції Е. Кречмера-У. Шелдона); персонологічні аспекти вивчення особистості (П. Жане, З. Фройд, А. Адлер, К. Юнг, Е. Еріксон, Е. Фромм, Ж. Лакан); гуманістична теорія особистості А. Маслоу. Диференційна психології особистості: темперамент, характер, здібності, їх властивості та види.		2	2 5
Тема 4. Особистість в розвитку. Предмет психології розвитку, етапи становлення. Поняття «онтогенез» особистості. Біогенетичні, соціогенетичні, персонологічні підходи в пояснення чинників психічного розвитку. Основні положення культурно-історичної теорії розвитку (поняття «криза психічного розвитку», «сенситивний період», основні закономірності психічного розвитку). Характеристики періодизації психічного розвитку (Д. Ельконін, Е. Еріксон, Ж. Піаже, З. Фройд, М. Колберг).		2	2 5
Тема 5. Особистість і вік. Закономірності розвитку особистості в різні вікові періоди. Пренатальна психологія, розвиток новонародженого та немовляти, криза народження; переддошкільний вік, розвиток мовлення та провідна діяльність періоду цього періоду; дошкільний період психічного розвитку, гра як вид діяльності, види гри; молодший шкільний вік й:проблеми адаптації до школи; підлітковий вік та його суперечності: акселерація й ретардація, акцентуації характеру, розвиток «Я-концепції»; поняття кризи розвитку, юнацька криза,		2	5

ідентичність; дорослість, новоутворення та труднощі, проблеми геронтопсихології в сучасному суспільстві.			
Тема 6. Особистість та суспільство. Соціально-психологічний аспект дослідження особистості, історія становлення галузі, німецька школа соціальної психології (Г.Тард, С. Московічі, Г. Лебон). Особливості моделей соціалізації (економічна, правова, естетична тощо). Соціально-психологічні особливості комунікації, її перцептивна, комунікативна, інтерактивна сторони. Особистість в контексті малої групи. їх класифікація: малі та великі групи. Застосування прийомів соціометрія як методу дослідження малих груп, зокрема учнівських колективів. Поняття соціально-психологічного тренінгу, психологія сім'ї як малої групи в ситуаціях повсякденного життя та екстремальних ситуаціях війни.	2		10
Тема 7. Особистість та культура. Предмет етнічної психології та крос-культурної психології особистості. Зміст основних понять «етнічний характер», «етнічний склад», «етнічна ментальність», особливості етнічного складу українців. Проблеми аккультурації та культурної адаптації в умовах глобалізації. Порівняльний аналіз феноменів культурної трансмісії та індивідуального розвитку особистості; розвитку міжкультурної та лінгвістичної компетентності особистості. Фольклорна арт-терапія як один з прийомів психологічної допомоги.	2	2	5
Тема 8. Особистість в освітньому просторі. Зміст предмету педагогічної психології та її категорії - поняття «освітній простір», його види (дошкільного закладу, середньої школи, вишу). Проблеми педагогічного спілкування крізь призму особливостей особистості учителя та учня, розуміння вчителем учня. Феномени професійна компетентність, такт та майстерність вчителя, викладача. Типологія учнів та студентів, поняття педагогічної взаємодії та педагогічного конфлікту, проблеми профілактики та подолання. Психологічні проблеми методики викладання іноземних мов в загальноосвітній школі	2		5
Тема 9. Особистість та творчість. Поняття психології творчості та психології мистецтва, їх завдання та актуальні проблеми в контексті естетизації та деестетизації способу життя сучасників. Проблеми психологія творчості та особистості митця крізь призму літературного перекладу як мистецтва. Закономірності психологія сприймання та розуміння творів мистецтва – у вимірах психології читача, глядача, слухача. Психологія мистецтва, творчість та війна.	2		5
Тема 10. Наративна психологія як напрям надання психологічної допомоги особистості в умовах війни. Практична психологія, види психологічної допомоги та її напрями, поняття наративної психотерапії, її різновиди. Бібліотерапія та терапія поезією. Цінності здорового	2	2	5

способу життя, значення оздоровчої поведінки. Переваги застосування методів бібліотерапії та терапії поезією в роботі з дітьми й дорослими з досвідом психологічної травми			
ЗАГАЛОМ:		20	10
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів і є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу та бали, отримані під час заліку. Студент, який не набрав 50 балів, користується повторним правом отримати допуск на складання заліку за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).</p>		
Вимоги до письмових робіт	<p>Передбачено одне письмове підсумкове тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua, яке охоплює від 30 до 50 завдань (максимальна кількість балів – 20).</p>		
Семінарські заняття	<p>Оцінюється відвідуваність 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою та 5-ти лекцій за 1-бальною шкалою. Максимальна кількість 30 балів розраховується як арифметична сума отриманих балів.</p>		
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується активність студента під час семінарських занять; присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски занять без поважних причин, а також результати відпрацювання пропущених з поважних причин занять.</p> <p>При виставленні допуску до заліку (максимум 30 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин (30 балів), бали підсумкового тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua (20 балів) та бали, отримані за опрацювання навчального матеріалу під час самостійної роботи студента (20 балів), що контролюється протягом тижня контролю самостійної роботи (КСР).</p>		
Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – залік. Форма здачі – комбінована. Здобувачеві пропонується залікові завдання із одного теоретичного (15 балів) і одного практичного (15 балів). Максимальна кількість балів за залік – 30 балів.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №1, користується правом перескладання заліку за відомістю №2.</p>		

8. Політика навчальної дисципліни

Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Процедури забезпечення дотримання академічної доброчесності](#).

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Перезарахування освітніх компонент:

Процедуру перезарахування унормовано [Положенням про порядок визнання результатів навчання та ліквідації академічної різниці](#) та [Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#)

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з психології на платформах Coursera, Udeму, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Арттерапія для дітей. 88 технік для роботи з найпопулярнішими запитами. Під ред. Тетяни Курганської. Київ: ТОВ «7БЦ», 2023. 296.
2. Гаджієв Р. Лінгвістика на карті світу. Київ, Віхола, 2022. 377 с.
3. Джонсон Д.Д. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування. Київ. Академія, 2003. 286 с.
4. Дзюбо Л. Гриценюк Л. Діагностика навчальної мотивації: збірник методик Київ: Шк. світ, 2011. 128 с.(Бібліотека «Шкільного світу»).
5. Заброцький М. Основи вікової психології. Навчальний посібник. Тернопіль, Богдан. 2009. 112с.
6. Енциклопедичний словник з арт-терапії О.Л. Вознесенська, О.М. Скар, О.А. Бреусенко-Кузнецов, О.О. Деркач, Ж.Л.В. Мова, за заг. ред. О.Л. Вознесенської. Київ: Вид. ФОП Назаренко Т.В., 2017. 312 с.
7. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. пос. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. 384 с.
8. Москалець В.П. Психологія особистості: підручник. Київ: Видавництво Ліра-К., 2020. 364 с.
9. Організація самовдосконалення майбутніх педагогів на основі діагностики схильності до професійної діяльності: метод. реком. / [уклад. Б. Кіндратюк, С. Литвин-Кіндратюк]. Вид. 2-ге, випр. і доп. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. 53 с.
10. Основи практичної психології / Панок В., Титаренко Т., Чепелева Н.: Підручник. Київ: Либідь, 2015. 536 с.
11. Подоляк Л. Основи вікової психології Київ, Главник, 2006. 112 с.
12. Подоляк Л., Главник О. Основи педагогічної психології. Київ, Главник, 2006. 116 с.
13. Почепцов Г. Токсичний інфопростір. Харків: Віват, 384 с.
14. Примуш М.В. Конфліктологія. Навчальний посібник. Київ, «Професіонал», 2006. 288 с.
15. Проблемний підліток і проблеми підлітка/ упоряд. Тетяна Червенна. Київ: Шкільний світ, 2010. 128 с.
16. Ритуалізована поведінка в діловому спілкуванні Методичні рекомендації. Автор-укладач Литвин-Кіндратюк С.Д. Івано-Франківськ, 2012. 29 с.
17. Основи педагогічної психології «психологія виховання». Навчальний посібник. Київ.: Главник. 2006. 112 с. (серія «Психол. інструментарій»).
18. Скринінг шкільного життя. Методика комплексного психодіагностичного вивчення стану навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи. Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. 72 с.

Додаткова:

1. Литвин-Кіндратюк С.Д. Предмет соціальної психології мистецтва у вимірах історіоризації *Збірник наукових праць: психологія*. Івано-Франківськ: Вид-во ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018. Вип. 22, С. 7 – 15.
2. Литвин-Кіндратюк С.Д. Проблеми розвитку особистості у світі, що стрімко змінюється *Збірник наукових праць: психологія*. Івано-Франківськ: Вид-во ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019. Вип. 23, С.

7 – 18.

3. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій: практичний посібник. [Т. М. Титаренко, М. С. Дворник, В. О. Климчук та ін.]; за наук. Ред. Т. М. Титаренко | Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2019. 220 .

4. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості. Київ, Каравела, 2012. 345 с.

5. Проблемний підліток і проблеми підлітка / упоряд. Тетяна Червонна. Київ : Шк. світ, 2010. 128 с. (Бібліотека «Шкільного світу»).

6. Laura E. Berk. Child Development. Second Edition. Allyn and Bacon. New York. 685 p.

7. Tom Butler-Bowdon. 50 psychology classics. - Second edition. Nicholas Brealey Publishing. London. Boston. 319 p.

. http://pidruchniki.com/19580302/psihologiya/zagalni_zasadi_vikovoyi_psihologiyi

<http://westudents.com.ua/knigi/492-vkova-psihologya-sergenkova-op.html>

http://www.lib.nau.edu.ua/BooksForNAU/2012/Vikova_Psyhologiya_Sergienkova2011.pdf

<http://social-science.com.ua/subject/69>

1. http://elibrary.kubg.edu.ua/5703/1/V_Kutishenk%D0%BE_PRVPp.pdf

Викладач _____ Світлана ЛИТВИН-КІНДРАТЮК